

PAS

Percepții și Atitudini despre Sine

(descriere sintetică/ pentru cercetare)

Copyright CONSTANTIN Ticu

tconst@uaic.ro

(004) 0744 643 467

Descriere PAS

Chestionarul PAS (Percepții și Atitudini despre Sine) este focalizat pe evaluarea a patru dimensiuni esențiale ale personalității: percepțiile evaluative despre sine (*imagea de sine*), predispoziția de a da răspunsuri dezirabile social (*tendința de fațadă*), atitudinea negativă despre sine sau trecutul personal (*auto-devalorizarea*) și valorile sau atitudinile morale (*integritate morală*). Aceste patru aspecte sunt definitorii atât pentru evaluarea și înțelegerea personalității individuale cât și pentru estimarea măsurii în care persoana evaluată are tendința de a deforma răspunsurile la itemii unui chestionar de personalitate sau la întrebările unui ghid de interviu/ anamneză.

Fiecare dintre cele 4 dimensiuni ale Chestionarului PAS este evaluată prin intermediul a 21 de itemi, grupați în câte trei factori. Primele două seturi de itemi au fost extrase din versiunile anterioare a două chestionare de pe **PsihoProfile**, în urma analizelor realizate pe eșantioane de peste 14 000 de evaluări (*ASSI - "Auto-depreciere, Stima de Sine, Infatuare"*) sau 7 300 de evaluări (*DS - "Dezirabilitate Socială"*). Cel de al treilea set a fost pre-testat pe un lot de 1 500 de participanți în cadrul unui chestionar intitulat *WLQ ("Winner - Loser Questionnaire")*.

Chestionarul PAS este format din 84 de afirmații "*despre propria persoană, despre sinceritate și despre imagea pe care o aveți despre voi înșivă*", afirmații pe care persoana evaluată trebuie să le analizeze și să decidă în ce măsură sunt adevărate pentru ea, pe o scală în cinci trepte (0 - „Niodată adevărat”, 1 - „Rareori adevărat”, 3 - „Uneori adevărat”, 4 - „Deseori adevărat” și 5 - „Întotdeauna adevărat”).

După completarea chestionarului, raportarea evaluărilor individuale la etalonul specific categoriei de gen și de vârstă, permite identificarea profilului psihologic individual al percepțiilor și atitudinilor despre sine:

IMAGINE DE SINE

- *Stimă de sine*
- *Auto-eficacitate*
- *Realizare*

TENDINȚĂ DE FAȚADĂ

- *Auto-amăgire*
- *Auto-prezentare*
- *Exagerare*

AUTO-DEVALORIZARE

- *Recunoștință(-)*
- *Regrete*
- *Auto-depreciere*

INTEGRITATE MORALĂ

- *Sinceritate*
- *Onestitate*
- *Moralitate.*

În interpretarea rezultatelor obținute cu ajutorul chestionarului PAS, **se iau în calcul doar scorurile extreme** (1, 2 și 9,10 pentru cele 4 dimensiuni majore și valorile 1 și 8 pentru cele 12 sub-scale). Scoruri mari extreme la scalele "*imaginii de sine*" și "*tendinței de fațadă*" ne atrag atenția asupra unor posibile **deformări pozitive** (*fake good*) ale rezultatelor finale la inventarele de personalitate, în timp de scorurile extreme mici ne atrag atenția asupra unor posibile **deformări negative** (*fake bad*) în astfel de evaluări. Posibile deformări negative ale rezultatelor, generate de o percepție pesimistă și auto-depreciativă, pot fi asociate și cu scorurile mari la scalele de "*Auto-devalorizare*". Scorurile mari (extreme) la scalele "*Integrității morale*" ne pot pune în gardă în legătură cu **onestitatea**, sinceritatea și "*flexibilitatea*" morală a persoanei evaluate.

Utilizarea **Chestionarului PAS** este esențială în evaluările care vizează imaginea de sine, modul de prezentare în fața celorlalți, tendințele autodepreciative și integritatea morală sau în situațiile în care avem nevoie de verificarea și confirmarea faptului că profilul psihologic obținut în urma completării mai multor inventare de personalitate este unul acurat, nedeformat de tendințe particulare (cele descrise mai sus) și reprezentativ pentru persoane evaluate.

Timp mediu de completare a chestionarului online: **15 minute.**

Vârsta minimă de la care este posibilă evaluarea: **14 ani.**

FACTORII PAS

IMAGINE DE SINE

(–) Nu are o părere prea bună despre sine și nu crede în competențele sale și în capacitatea sa de a face față dificultăților. Crede că este o persoană care nu a reușit în viață și nu și-a atins obiective personale și profesionale ambițioase, ne având un rol semnificativ și pozitiv în relațiile cu ceilalți.

(+) Are o părere bună despre sine și calitățile personale și este convins(ă) că are competențele și resursele necesare să depășească cu succes dificultățile și să realizeze ceea ce și-a propus. Se consideră o persoană care a reușit în viață, având un rol pozitiv și semnificativ în relațiile cu ceilalți.

Stimă de sine

(–) Nu are o părere prea bună despre sine și este rezervat(ă) cu privire la calitățile sale, fără a se considera la fel de valoros(oasă) ca ceilalți. Este nemulțumit(ă) de realizări, nu se consideră o persoană norocoasă și nu crede că are un rol pozitiv și semnificativ în relațiile cu ceilalți.

(+) Are o părere bună despre sine și calitățile personale considerându-se la fel de valoros(oasă) ca și ceilalți. Este mulțumit(ă) sau chiar mândru(ă) de realizările sale, se consideră o persoană norocoasă și crede că are un rol pozitiv și semnificativ în relațiile cu ceilalți.

Auto-eficacitate

(–) Nu crede prea mult în competențele personale și în capacitatea sa de a depăși obstacolele sau de a face față dificultăților. Îi este teamă să nu îi dezamăgească pe ceilalți și se consideră prea “slab(ă)” pentru a reuși în viață sau în alte domenii de activitate.

(+) Este convins(ă) că are competențele și resursele necesare să depășească cu succes dificultățile și să realizeze ceea ce și-a propus. Se consideră o persoană capabilă și eficientă, care nu îi va dezamăgi pe ceilalți și care poate reuși în orice domeniu de activitate.

Realizare de sine

(–) Crede că este o persoană care nu au reușit în viață, fiind mulțumit(ă) de realizările sale. Comparativ cu cei de vârsta sa nu se consideră o persoană de succes și crede că nu și-a atins obiective personale și profesionale ambițioase.

(+) Crede că este o persoană care a reușit în viață, fiind mulțumit(ă) de realizările sale. Comparativ cu cei de vârsta sa, se consideră o persoană de succes care și-a atins obiective personale și profesionale ambițioase.

TENDINȚA DE FAȚADĂ

(–) Nu face eforturi deosebite de a se prezenta într-o lumină pozitivă, favorabilă în fața celorlalți, are o imagine realistă despre sine și crede că este o persoană obișnuită, corect apreciat(ă) de ceilalți care nu merită să fie imitat(ă) sau invidiat(ă) pentru calitățile sale.

(+) Se străduiește să se prezinte într-o lumină favorabilă în fața celorlalți, având o imagine pozitivă exagerată despre sine. Crede că este o persoană extrem de corectă și este convins(ă) că este o persoană deosebită, demnă de admirație și că este imitat(ă) sau invidiat(ă) pentru calitățile sale.

Autoamăgire

(–) Are o părere realistă despre sine, fără a crede (nejustificat sau inconștient) că este o persoană extrem de corectă și de atentă la ceilalți, persoană care își respectă necondiționat angajamentele sau care ține cont întotdeauna de regulile sau normele sociale.

(+) Crede despre sine (în mod nejustificat) că este o persoană extrem de corectă și de atentă la ceilalți, respectându-și mereu angajamentele, regulile sau normele sociale. Posibile răspunsuri neconcludente la chestionarele de personalitate (deformare pozitivă inconștientă).

Auto-prezentare

(–) Autentic(ă), nu face eforturi deosebite de a se prezenta într-o lumină pozitivă în fața celorlalți, fără a se strădui ca, indiferent de împrejurări, să fie amabil(ă), sincer(ă), recunoscător(oare) sau prevenitor(oare) în relațiile interpersonale.

(+) Oferă celorlalți o imagine pozitivă, exagerată despre sine străduindu-se ca, indiferent de împrejurări, să fie amabil(ă) și sincer(ă) recunoscător(oare) sau prevenitor(oare) în relațiile interpersonale. Posibile răspunsuri neconcludente la chestionarele de personalitate (deformare pozitivă conștientă).

Exagerare

(–) Crede că este corect apreciat(ă) de ceilalți și că nu este o persoană demnă de o admirație deosebită sau care să fie invidiată sau imitată. Crede că își face treaba la fel ca ceilalți și nu așteaptă mulțumiri sau recunoașteri deosebite pentru ceea ce face sau ceea ce este.

(+) Egocentric(ă) și narcisic(ă) crede că ceilalți o/îl imită sau invidiază pentru calitățile sale, considerându-se un model de reușită. Este convins(ă) că este o persoană deosebită, demnă de admirat și că nu primește întreaga recunoaștere pe care ar merita-o.

AUTO-DEVALORIZARE

(–) Nu are regrete majore și este optimist(ă), fiind convins că a avut multe reușite în viață, că și-a folosit bine potențialul personal sau că a avut mult noroc. Considerându-se împlinit(ă) și apreciat(ă) de ceilalți, trăiește frecvent sentimente de recunoștința pentru tot ce a primit de la viață.

(+) Cu multe regrete și descurajat(ă) simte că a ratat multe ocazii importante, că nu a avut noroc sau că nu a reușit să își folosească potențialul personal. Se simte neîmplinit(ă) și crede că nu are prea multe motive pentru care ar trebui să fie recunoscător(oare) celorlalți sau pentru ce a primit de la viață.

Recunoștință

(–) Își reamintește periodic de oamenii sau motivele pentru care ar trebui să fie recunoscător(oare) și simte nevoia să își exprime recunoștința pentru tot ce a primit până acum de la viață. Trăiește frecvent sentimente de gratitudine profundă față de ceva sau de cineva.

(+) Crede că nu are prea multe motive pentru care ar trebui să fie recunoscător (oare) celorlalți sau sorții și nu simte nevoia să își exprime recunoștința pentru tot ce a primit până acum de la viață. Trăiește foarte rar sentimente de gratitudine profundă față de ceva sau de cineva.

Regrete

(–) Crede că și-a folosit bine potențialul personal, că a avut noroc sau că a profitat de oportunități pentru a reuși. Este convins(ă) că s-a adaptat eficient la schimbare, că nu a irosit resurse sau ocazii importante și este satisfăcut(ă) de ce a realizat până acum.

(+) Simte că a ratat multe ocazii importante și nu a reușit să își folosească optim potențialul personal pentru a reuși cu adevărat. Crede că nu s-a adaptat eficient la schimbările din jur și că, dacă s-ar fi străduit mai mult s-ar fi putut realiza mai bine decât a făcut-o până acum.

Auto-deprecieri

(–) Crede că a făcut lucruri importante în viață și că are multe reușite. Are sentimente pozitive despre sine și crede că îi ajută în mod semnificativ pe ceilalți iar aceștia sunt mulțumiți de el/ea.

(+) Descurajat(ă), pesimist(ă) și hiper critică la adresa proprii persoane este convinsă(ă) că nu este bun(ă) de nimic, că nu a făcut nimic important în viață și că nu reușește să mulțumească pe nimeni.

INTEGRITATE MORALĂ

(–) Permisiv(ă) moral, acceptă ușor "micile compromisuri" și preferă să încalce regulile sau să trișeze și pentru a câștiga, fiind convins(ă) că și ceilalți fac la fel. Profită de ceilalți, minte sau se poate preface și disimula ceea ce crede sau ce simte cu adevărat.

(+) Inflexibil(ă) moral, nu acceptă "micile compromisuri" și respectă regulile și nu trișează, chiar dacă are de pierdut. Corect(ă) în relațiile cu ceilalți, nu știe să se prefacă și nu este bun(ă) la a disimula, la a le arăta celorlalți altceva decât ceea ce crede sau simte cu adevărat.

Sinceritate

(–) Îi place să se joace cu cuvinte sau cu mintea celorlalți pentru a-i face pe să creadă lucruri opuse celor reale. Se preface, minte sau poate disimula cu ușurință ceea ce crede sau ce simte cu adevărat. Posibile răspunsuri neconcludente (disimulare) la chestionarele de personalitate.

(+) Nu știe să se prefacă și nu este bun(ă) la a disimula, la a le arăta celorlalți altceva decât ceea ce crede sau simte cu adevărat. Nu îi place să se joace cu cuvinte sau cu mintea celorlalți și preferă să spună ceea ce crede sau ce simte cu adevărat.

Onestitate

(–) Profită de neatenția sau credulitatea celorlalți pentru a câștiga și caută modalități de a ocoli regulile sau legile constrângătoare. Crede că "scopul scuză mijloacele", se folosește de ceilalți sau trișează pentru a reuși, fiind convins(ă) că și ceilalți procedează la fel.

(+) Corect(ă) și onest(ă) ține cont de șansele și drepturile celorlalți și respectă regulile sau legile chiar dacă sunt constrângătoare. Nu crede că scopul scuză mijloacele, este corect(ă) în relațiile cu ceilalți și crede că și ceilalți procedează la fel.

Moralitate

(–) Permisiv(ă) moral, acceptă ușor "micile compromisuri", crede că a fi corect este mai mult un defect decât o calitate și preferă să încalce regulile sau să trișeze și pentru a câștiga. Este convins(ă) că normele și regulile pot fi încălcate dacă situația o cere.

(+) Inflexibil(ă) moral, nu acceptă "micile compromisuri", crede că a fi corect este o calitate și preferă să respecte întrutotul regulile sau să nu trișeze, chiar dacă are de pierdut. Este convins(ă) că normele sociale și regulile profesionale nu trebuie încălcate, indiferent de justificare.

ÎNREGISTRARE DATE PAS

Pentru scorare manuală & cercetare

1. Se creează o bază de date în care fiecare item al chestionarului PAS se definește ca o variabilă numerică cu rădăcina PAS (PAS1, PAS2, PAS3 PAS21) la care se adaugă variabile socio-demografice.
2. În baza de date, pentru toți itemii, se introduc valorile pe scale ale răspunsurilor oferite de fiecare subiect (în foarte mică măsură = 1, în mică măsură = 2, în măsură medie = 3, în mare măsură = 4, în foarte mare măsură = 5).

3. După introducerea în baza de date a valorilor bifate pe chestionar și salvarea bazei de date ("Nume_bazadatePAS_0.sav") se verifica corectitudinea datelor introduse pentru identificarea eventualelor erori de înregistrare (11, in loc de 1; 22 in loc de 2 etc.) În SPSS se pot verifica prin: *Analyze - Descriptive statistics – Frequencies, Minimum si Maximum*).
4. În aceeași bază de date se introduc și valorile la celelalte probe psihologice sau alte variabile luate în calcul în designul de cercetare și se calculează scorurile pe factori la acest probe psihologice/ variabile.
5. Se trimite baza de date corect completată la adresa tconst@uaic.ro solicitând verificarea consistenței interne și calcularea scorurilor pe factori.

Pentru scorare automată & generare profil psihologic

Chestionarul PAS poate fi aplicat și în format electronic (on-line), prin invitații e-mail trimise de pe platforma **PsihoProfile** (www.psihoprofile.ro). Detaliile succinte referitoare la utilizarea PsihoProfile se găsesc la adresa <https://goo.gl/4vXNfY> sau pe pagina web <http://www.psihoprofile.ro/Public/Viitorul>.

Dacă se dorește aplicarea chestionarului în format imprimat (creion-hârtie) și înregistrarea ulterioară în baza de date PsihoProfile (alături de chestionarele aplicate on-line), după logarea pe PsihoProfile, în secțiunea *EVALUARE - Aplică chestionare – (selectează) PAS - Introdu răspunsuri*, pot fi introduse datele de pe chestionarele aplicate în varianta imprimată.

La finalul cercetării (după aplicarea/ înregistrarea tuturor chestionarelor), pentru a avea acces la baza de date cu toate chestionarele completate (on-line - introduse automat sau imprimat - introduse manual), se va trimite un e-mail la adresa tconst@uaic.ro pentru a solicita baza de date, precizând: *Numele si prenumele studentului/ cercetătorului* (clientului PsihoProfile, cel care a oferit spre completare chestionarul), *Denumirea chestionarului/ chestionarelor aplicate*, intervalul în care au fost culese datele și numărul aproximativ de persoane evaluate. Ca răspuns la acest e-mail se va primi o bază de date în format Excel sau SPSS cu toate chestionarele completate (itemi și scoruri pe factori).

Citare utilizare PAS

Descriere instrument

(de introdus în secțiunea *Metodologia / Designul cercetării: Instrumente utilizate*)

Chestionarul PAS (Percepții și Atitudini despre Sine) permite evaluarea patru aspecte definitorii pentru înțelegerea profilului psihologic al unei persoane și pentru estimarea tendinței acesteia de a fi sinceră sau de a deforma răspunsurile oferite: imaginea de sine (*stimă de sine, auto-eficacitate, realizare*), tendința de fațadă (*auto-amăgire, auto-prezentare, exagerare*), auto-devalorizarea (*recunoștință(-), regrete, auto-depreciere*) și integritatea morală (*sinceritate, onestitate, moralitate*). Fiecare dintre cele 4 dimensiuni ale Chestionarului PAS este evaluată prin intermediul a 21 de itemi, grupați în câte trei factori. Scoruri mari extreme la primele trei scale ale Chestionarului PAS ne atrag atenția asupra unor posibile deformări pozitive (*fake good*) sau negative (*fake bad*) ale rezultatelor finale la inventarele de personalitate, în timp ce scorurile mari (extreme) la scalele "Integrității morale" ne pot pune în gardă în legătură cu sinceritatea, onestitatea și flexibilitatea morală a persoanei evaluate.

Pentru citare:

Constantin T. et al., 2022)

Constantin T. et al., (2022), Self-Perceptions and Attitudes; construction and preliminary validation of the PAS Questionnaire (*manuscris*)